

Faunabeheereenheid Noord-Brabant
Mevrouw H. Kooijmans
Postbus 100
5201 AC 'S-HERTOGENBOSCH

VERZONDEN 04 APR. 2018

Datum	Ons kenmerk	Telefoonnummer	Contactpersoon
4 april 2018	Z/061222	(0485) 729 160	De heer J.Rahder
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Registratienummer	Onderwerp
-	18005/IO	96073/HVN	Ontheffing Faunabeheer: Gebruik geweer binnen afpalingskring eendenkooien Rijskampen in de Vughtse Gement

Geachte mevrouw Kooijmans,

Op 18 december 2017 verzocht u ons namens Natuurmonumenten om een ontheffing voor het beheer van grauwe gans, brandgans, boerengans, Nijlgans en Canadese gans met behulp van het geweer binnen de afpalingskringen van de twee eendenkooien in de Rijskampen, in de Vughtse Gement. Hierbij treft u ons besluit aan.

PROCEDURELE ASPECTEN

Aanvraag

Op 18 december 2017 hebben wij van de Faunabeheereenheid Noord-Brabant (verder: de FBE) een aanvraag ontvangen voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, ten aanzien van de grauwe gans, brandgans, boerengans, Nijlgans en Canadese gans, deze te mogen doden met behulp van het geweer binnen de afpalingskringen van de twee eendenkooien, in het natuurterrein Rijskampen in de Vughtse Gement, in de gemeente Vught. De ontheffing wordt aangevraagd ter bescherming van flora en fauna, voor de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2023. In de toelichting wordt verzocht om ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer binnen de afpalingskringen van de Nieuwe en de Oude Kooi, zoals bedoeld in artikel 3.16, eerste lid, onder c van het Besluit natuurbescherming.

Bevoegd gezag

Omdat de aangevraagde handelingen verricht worden in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Indien aan de orde betrekken wij tevens gevolgen van de handelingen voor de soorten buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan die gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn.

WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER

Wet natuurbescherming

Gedeputeerde Staten (verder: GS) kunnen op grond van artikel 3.3 Wnb, ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid Wnb, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is (onder andere) nodig ter bescherming van flora of fauna;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Besluit natuurbeheer

Artikel 3.26, tweede lid, onder a, van de Wnb, stelt dat bij AMvB regels kunnen worden gesteld bij het gebruik van het geweer bij uitoefening van het bepaalde krachtens de Wnb. Zo stelt artikel 3.16 eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbescherming, dat het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi verboden is. Artikel 3.26, derde lid, van de Wnb, geeft de mogelijkheid om bij het verlenen van een ontheffing tevens ontheffing te verlenen van het verbod op het gebruik van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi. Hierop ziet de gevraagde ontheffing.

Faunabeheereenheid

Op basis van artikel 3.3 eerste lid, van de Wnb kunnen GS ontheffing verlenen van de verboden als bedoeld in artikel 3.1 van de Wnb. Een ontheffing wordt verleend aan een Faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.

Nota faunabeheer Noord-Brabant

In deze Nota wordt het provinciaal beleid ten aanzien van beschermde soorten en het faunabeheer in de provincie nader uitgewerkt. Volgens de Nota hanteert GS als algemeen uitgangspunt bij faunabeheer het 'nee, tenzij' principe. Van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan slechts onder voorwaarden worden afgeweken. Faunabeheer is een van deze uitzonderingen.

Ontheffingen voor faunabeheer kunnen slechts worden afgegeven op basis van een door GS goedgekeurd faunabeheerplan. GS hanteren het uitgangspunt dat, als het instrument vrijstelling niet volstaat of toepasbaar is, er bij voorkeur gebruik gemaakt moet worden van het instrument ontheffing. Een ontheffing wordt aan de FBE verleend. De FBE kan deze ontheffing in de vorm van een machtiging doorschrijven aan de gebruiker van de ontheffing.

Hoofdlijn ganzenbeleid Noord-Brabant

Centraal staat de rust in de winter voor trekganzen en het terugbrengen van de schade veroorzaakt door de zomerpopulatie standganzen, waarbij gezocht wordt naar een evenwicht tussen behoud van een duurzame populatie en een acceptabel schade- en veiligheidsniveau.

Provinciaal beleid zomerperiode

De zomerperiode loopt van 15 februari tot en met 31 oktober.

Op ganzen die in deze periode aanwezig zijn, vindt schade-gerelateerd beheer plaats. Het gaat hierbij om de soorten grauwe gans, brandgans, kolgans, Canadese gans, Indische gans, Nijlgans en onbeschermden soorten als de gedomesticeerde grauwe gans (boerengans). Binnen deze periode is in Noord-Brabant het beleid ten aanzien van de grauwe gans, Canadese gans en de brandgans gericht op het zoeken naar een evenwicht tussen behoud van een duurzame populatie en een acceptabel schade- en veiligheidsniveau.

Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

GS verlenen, met het oog op de bestrijding van overlast- of schadeveroorzakende vogels, een ontheffing van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid en 3.4, eerste lid, van de wet, mits wordt voldaan aan de afwegingskaders en voorwaarden voor de soorten opgenomen in bijlage 1 van de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant.

Faunabeheerplan 2017-2023

Buiten de winterperiode vindt er voor grauwe gans populatiebeheer plaats, op basis van een afweging van belangen van enerzijds gewasschade, schade aan flora en fauna, openbare veiligheid en anderzijds de gunstige staat van instandhouding van de populatie. Het populatiebeheer wordt uitgevoerd door afschot.

In het Gebiedsplan ganzen Noord-Brabant is aangegeven, dat voor een effectief beheer een combinatie van instrumenten noodzakelijk is, waaronder:

- Behandelen van eieren;
- Koppelreductie;
- Vangen van ruiende ganzen.

ONDERBOUWING AANVRAAG

De initiatiefnemer (Natuurmonumenten, verder: NM) geeft in de aanvraag een nadere ecologische onderbouwing van het belang van flora en fauna in het deelgebied Rijskampen en Honderd Morgen, behorende bij het Natura 2000- gebied Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek. Recent is hier het Life+ ontwikkelingsproject 'Blues in the Marshes' uitgevoerd, dat voorziet in het op grote schaal ontwikkelen van vochtig schraal- en grasland. Daarmee wordt invulling gegeven aan de instandhoudingsdoelen van onder andere blauwgrasland (H6410), gericht op uitbreiding van het oppervlakte en verbetering van de kwaliteit en het versterken van de populatie pimpernelblauwtjes.

NM constateert een toename van het aantal broedparen van de in de aanvraag genoemde ganzensoorten. Hierdoor wordt een conflict voorzien met de gewenste ontwikkeling van de blauwgraslandvegetatie. De negatieve effecten van de ganzen bestaan vooral uit het vermesten met name fosfaten¹). Kleine aantallen ganzen veroorzaken al een duidelijke en langdurige vermessing². Ganzen hebben een voorkeur voor het opeten van bloemen, waaronder orchideeën en andere soorten van de rode lijst. Deze bloemen zijn rijk aan voedingsstoffen. Het vertrappen en wroeten van de ganzen bemoeilijkt het maaibeheer van de schrale hooilanden. Maaibeheer is cruciaal om de schrale hooilanden in stand te houden. Door verdere groei van de ganzenpopulatie wordt de gewenste natuurontwikkeling negatief beïnvloed. Het ingrijpen, juist in een vroeg ontwikkelingsstadium van de lokale populatie ganzen, is effectief en efficiënt. Door middel van de combinatie van afschot van paarvormende ganzen in het vroege voorjaar, nestbehandeling en gerichte verjaging is het mogelijk de uitbreiding van de lokale ganzenpopulatie te voorkomen³.

In de notitie van NM van 19 maart 2018 ('aanvullende toelichting') wordt aangegeven dat in het betreffende gebied een groot areaal natte natuur wordt ontwikkeld. Een fors deel daarvan (ca. 300 ha) omvat 'vochtig hooiland', beheertype N10.02 en 'nat schraalland' N10.01 (waaronder begrepen blauwgrasland). De paalcirkels van de twee kooien overlappen het gehele deelgebied Rijskampen van en een deel van de Honderdmorgen, in de Vughtse Gement in beheer van NM. Hier wordt bedoelde natte natuur ontwikkeld.

NM heeft de afgelopen jaren afschot gerealiseerd op de groeiende populaties Nijlganzen en Canadese ganzen aldaar. In de Rijskampen is dit niet mogelijk als gevolg van de daar aanwezige paalrechten. Deze soorten nemen er in aantal toe en in de Rijskampen is een nieuwe populatie grauwe gans aan het ontstaan. Om tot koppelreductie te komen is ook daar het gebruik van het geweer nodig. Alleen nestbehandeling is voor deze ganzen onvoldoende effectief en bij de Nijlgans niet mogelijk. In de notitie wordt voorts verwezen naar de nadere ecologische onderbouwing bij de aanvraag.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

Gunstige staat van instandhouding

Sovon beoordeelt de staat van instandhouding van de grauwe gans in Nederland als 'gunstig'⁴. De trend in de provincie Noord-Brabant voor de grauwe gans toont over de periode 2006-2016 een significante toename van meer dan 5% per jaar. GS streven ernaar om de schade door grauwe ganzen terug te brengen, hiervoor is eerder een ontheffing afgegeven voor het beheer van de populatie grauwe ganzen in Noord-Brabant. Gezien de ontwikkelingen van de stand van de grauwe gans valt niet te vrezen voor een verslechtering van de staat van instandhouding als gevolg van het afschot binnen de afpalingskringen in de Rijskampen.

Voor de Canadese gans geldt een landelijke vrijstelling ex artikel 3.15 van de Wnb. Deze vrijstelling wordt alleen gegeven ten aanzien van aangewezen soorten waarvan de staat van instandhouding geen gevaar loopt. Omdat afschot van Canadese ganzen plaatsvindt op basis van de vrijstelling is een nadere toetsing aan gevolgen voor de staat van instandhouding niet aan de orde.

---

¹ Bijl, H, A Jansen, Q Slings en N. Smits (2012). Herstelstrategie H6410: Blauwgraslanden. Alterra rapport www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/Documenten/Pas/Herstelstrategieen/Deel%20IIH/H6410.pdf

² Brouwer en van den Broek, 2010. Ganzen brengen landbouw naar het ven. De Levende Natuur 111 (1): 60-62.

³ Van der Weide, M, en M Rijks (2013) 'Gereedheidskist'. Maatregelen voor het verminderen van schade door ganzen in de zomerperiode. IPO namens de 12 provincies en de 'Ganzen-7'.

⁴ <https://www.sovon.nl/nl/soort/1610>

De Nijlgans is een exoot, die niet binnen een beschermingsregime uit de Wnb valt. Deze soort staat ook op de provinciale aanwijzingslijst, waarvoor een opdracht geldt ter beperking van de populatie van de soort. Toetsing aan de staat van instandhouding is ook hierbij niet aan de orde.

Alternatieven

Omdat de aanvraag juist ziet op het beheersen van de ganzenpopulaties binnen de afpalingskringen is er geen alternatief dan dit binnen het gebied zelf te doen. Populatiebeheer in de ruimere omgeving van de afpalingskringen kan hierbij ondersteunend zijn.

Wettelijk belangen

De gevraagde ontheffing dient de kwetsbare blauwgraslanden in het gebied te beschermen. De ecologische onderbouwing maakt voldoende duidelijk dat het belang van de flora en fauna hiermee wordt gediend. Dit belang kan daarmee aan de gevraagde ontheffing ten grondslag liggen.

Horen

Op 24 januari 2018 hebben wij de FBE om aanvullende gegevens verzocht, waaronder een nadere ecologische onderbouwing van het wettelijk belang en om een nadere onderbouwing ten aanzien van de brandgans in het gebied, waaruit zou moeten blijken dat ook deze soort schade aanricht aan flora en fauna in het gebied. In de beantwoording van deze vragen door NM hebben wij geen nadere informatie over de brandgans aangetroffen. In de nadere ecologische onderbouwing wordt ook niet langer gesproken over de brandgans, doch slechts over de grauwe gans, Canadese gans en Nijlgans. Uit afschotgegevens die de FBE ons ter beschikking stelde is ons gebleken dat in de gehele Vughtse Gement en Vlijmens Ven in de periode januari 2012 tot en met december 2017 geen enkele brandgans is geschoten. Hieruit maken wij op dat de brandgans geen problemen veroorzaakt aan flora en fauna in de Vughtse Gement en het Vlijmens Ven.

Op 6 maart 2018 gaven wij de aanvrager (de FBE) aan, dat op basis van de beschikbare gegevens geen ontheffing kan worden verleend ten aanzien van de brandgans. De FBE gaf, bij monde van mevrouw H. Kooijmans, aan hiertegen geen bezwaren te hebben.

Overwegingen

Uit de aanvraag en de aanvullende gegevens hierop maken wij op dat er inderdaad sprake is van (dreigende) schade aan de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven.

De ingezette herstelmaatregelen ten behoeve van blauwgraslanden kunnen, met name door de vermessing via de ganzenuitwerpselen, negatief worden beïnvloed.

Door aanvrager is niet aangetoond dat schade aan flora en fauna door de brandgans aan de orde is. Hierom ontbreekt de noodzaak voor het afgeven van de ontheffing ten aanzien van de brandgans.

Omdat het de bedoeling van aanvrager is om de vestiging van een lokale ganzenpopulatie te voorkomen is aansluiting gezocht op de ontheffing voor overzomerende ganzen. Om in lijn te blijven met het provinciale beleid voor ganzen in de zomerperiode wordt de ontheffing verleend voor de periode van 15 februari tot en met 31 oktober.

CONCLUSIE

Gelet op bovenstaande overwegingen kan de gevraagde ontheffing voor het gebruik van het geweer tegen de grauwe gans, Canadese gans, Nijlgans en gedomesticeerde gans ('boerengans') worden verleend, voor de looptijd van het faunabeheerplan 2017-2023. De ontheffing wordt geweigerd voor de brandgans.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

gelet op artikelen 3.15, 3.17, 3.18 en 3.3, eerste, vierde en vijfde lid, van de Wet natuurbescherming, gelet op artikel 3.26, tweede en derde lid, van de Wet natuurbescherming, gelet op het belang van de flora en fauna, gelet op het door ons goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2023, gelet op de door ons vastgestelde Nota faunabeheer Noord-Brabant, overwegende dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort,

verlenen hierbij ontheffing aan

De Faunabeheereenheid Noord-Brabant
Postbus 100
5201 AC 's-Hertogenbosch,
ten behoeve van de gebruiker(s),

van de verbodsbepalingen in artikel 3.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, en artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbeheer, voor het op perceelsniveau verjagen door middel van ondersteunend afschot (doden) van de

- **grauwe gans** (*Anser anser*);

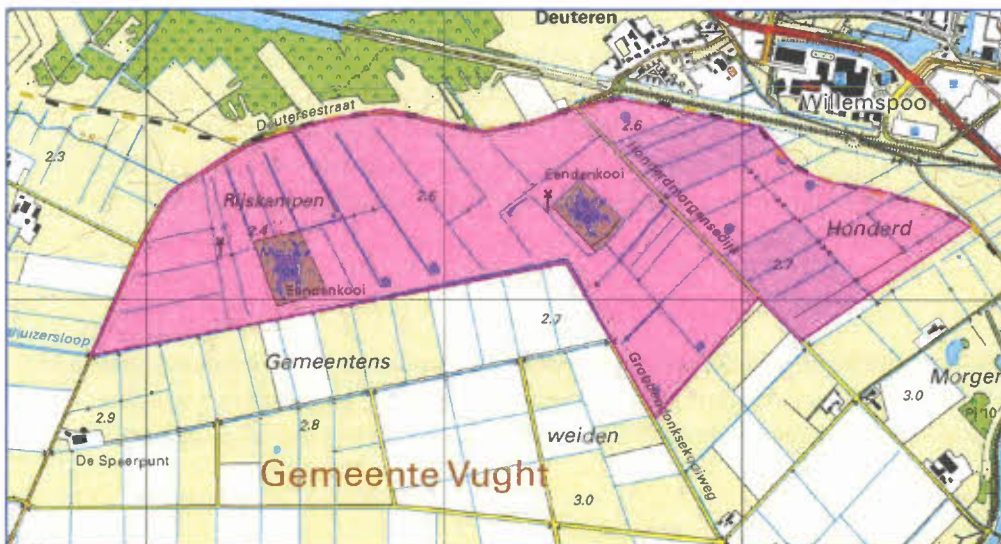
alsmede op perceelsniveau verjagen door middel van ondersteunend afschot (doden) van de

- **Canadese gans** (*Branta canadensis*),
- **Nijlgans** (*Apolochen aegyptiaca*),
- **gedomesticeerde grauwe gans** ('boerengans')

met behulp van het geweer, binnen de afpalingskring van de Oude Kooi en de Nieuwe Kooi, binnen het natuurgebied Rijskampen in de Vughtse Gement, gemeente Vught, gelegen in het werkgebied van de Wildbeheereenheid Broek en Duin, zoals weergegeven op bijgevoegd kaartje.

De gevraagde ontheffing voor de brandgans wordt geweigerd.

Deze ontheffing is verleend voor de zomerperiodes (15 februari tot en met 31 oktober), en heeft een geldigheid tot en met 30 juni 2023.

Figuur 1.
Gebied
waarvoor deze
ontheffing
geldig is.

Aan dit besluit zijn de volgende voorschriften verbonden:

1. De Faunabeheereenheid is bevoegd deze ontheffing om te zetten in een machtiging aan deelnemers en jachthouders (de gemachtigden). De Faunabeheereenheid blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze ontheffing is verleend.
2. De gemachtigde is verplicht bij gebruik van de ontheffing een kopie van de door de FBE gewaarmerkte ontheffing, de machtiging tot het gebruik van de ontheffing, de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de gronden, een legitimatiebewijs alsmede de jachtakte bij zich te hebben en deze bescheiden op eerste verzoek van een toezichthouder te tonen.
3. Alle gedode dieren dienen conform de door de FBE vastgestelde wijze te worden geregistreerd.
4. Het gebruik van lokvogels is niet toegestaan.
5. Gedode dieren dienen, ter voorkoming van de verspreiding van ziekten, onmiddellijk te worden afgevoerd.
6. Een rapportage over het gebruik van deze ontheffing dient te worden opgenomen in het jaarverslag van de FBE, welke jaarlijks uiterlijk eind juni, aan GS dient te worden toegezonden.

's-Hertogenbosch, 4 april 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
namens deze,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'J' and 'L' followed by a long horizontal stroke.

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

